

Protokoll från Förorenade byggnaders nätverksmöte

Tematisk avdelning inom Renare mark

Telefonmöte 4, 2011

Datum: 2010-12-01

Tema: Åtgärds möjligheter

Närvarande: Se lista

Samordnare: Ann-Kristin Karlsson (AKK)

Ann-Kristin Karlsson (AKK) öppnade mötet och hälsade alla välkomna. Gick igenom dagordningen och närvarolistan.

AKK presenterade kurser.

Kurser och seminarium

Miljömätningar i förorenade byggnader, 5-6 april i Göteborg

Kursen hålls av Fenix Environmental och Scantec Miljöinstrument

AKK bad Jan-Olof Levin från Fenix Environmental att presentera kursen.

AKK visade en pdf angående kursens innehåll. Denna information läggs ut på www.foroeradebyggnader.se.

SGF- Förorenade byggnader, 10-11 maj 2011

SGF kommer att arrangera en kurs om förorenade byggnader som har liknande innehåll som kursen i våras. Mer information om kursen läggs ut på SGF s hemsida och www.foroeradebyggnader.se.

Förslag på utvecklingsprojekt

Förorenade byggnader - en industrihistorisk branschgenomgång

Ida Wedin och Lena Knutsson -Udd är initiativtagare till detta utvecklingsprojekt. AKK informerar om iden. NV har gett ut handledningar angående branschspecifika föroreningar när det gäller förorenad mark. Tanken nu är att göra en liknande sammanställning men mer specifikt för förorenade byggnader. En handledning om vilka föroreningar som kan förväntas vid olika verksamheter och eventuellt var i byggnaden. Vilka processer har använts, vad ska man tänka på vid inventering och undersökning av förorenade byggnader?

Vid nästa temamöte kommer Ida och Lena att närvara och berätta mer om projektiden. De som är intresserade av att medverka i projektet och/eller ge synpunkter anmäler sitt intresse till mötet.

Avdelningens aktiviteter 2011

AKK ställde frågan om vi ska ha en träff då vi ses "på riktigt" nästa år (inte via telefon / netviewer).

- Alla verkar samtycka.
- Upplägget vid Norrköping var bra med föreläsning om ett visst tema. Sedan med workshops där gruppledarna var blandade från olika arbetsplatser, det gav olika perspektiv i diskussionerna om det specifika temat.
- Dagens tema, Åtgärdsalternativ, föreslogs, och beslutades som tema för nätverksträffen 2011.
- Det beslutades att förorenade byggnaders möte 2011 inte ska hållas i samband med vårmötet. Renare marks vårmöte 2011 hålls i Sundsvall den 13-14 april:
<http://www.renaremark.se/vm2011/>
- Efter lite diskussion kom samtliga överens om att mötet ska hållas under september 2011 i Göteborg.
- Det ska bildas en grupp på ca 3-4 personer som ska arrangera träffen. Lämpligtvis några från Göteborg och gärna från olika arbetsplatser. Jan-Olof Levin och Lennart Andersson kan tänka sig att hjälpa till och vara med i diskussioner, men önskar att inte hålla i gruppen. Efter mötet anmälde sig även Anna Landfors Limdal på WSP och Fredrik Gustafsson från miljöförvaltningen, Göteborg stad, som arrangörer av mötet i Göteborg.
- AKK har tagit upp frågan hos Renare marks styrelse angående eventuellt ersättning för nedlagd tid för den som ansvarar för att koordinera mötet. Återkommer med besked.

Förslag gavs att vi på mötet diskuterar hur man beräknar kostnader för rivning av en byggnad jämfört med att bevara och sanera den. Ventilationssystem, fukt och isolering, olika golvkonstruktioner, vad finns det för golv m.m. tas upp för diskussion.

Förslag på ny samordnare

AKK önskar att en ny samordnare ska utses på nästa temamöte. Alla uppmanas att fundera och ge förslag. AKK hör med Renare marks styrelse om hur ny samordnare ska väljas ut.

Temamöten - innehåll

Utöver träffen i september ska avdelningen Förorenade byggnader anordna fyra temamöten via telefon och netviewer under 2011. AKK önskar förslag på teman. AKK samlar ihop föreslagna idéer.

Möte 1 ska behandla;

- En branschbok för Förorenade byggnader. Då ska även intresserade kunna organisera sig till en grupp som ska arbeta vidare med detta.
- En ny samordnare ska utses.
- Det ska bildas en grupp på ca 3-4 personer som ska arrangera höstträffen i Göteborg.

Dagens tema - Åtgärds möjligheter

Vilka åtgärds möjligheter finns?

Viktigt att skilja på föroreningarnas faser, gas och fast fas. Vad får man bygga in, hur stor kan en rest vara. Hur kan man motivera att det finns kvar förorening efter saneringen.

Tanke på åtgärds nivåer;

Luftkvaliteten ska ej skilja sig från ett nybyggt hus. Ej bygga in problem till framtiden.

I riskbedömningen måste även bidraget räknas med från omgivningen (t.ex. underliggande och angränsande mark och grundvatten).

Viktigt att göra luftmätningar innan och efter åtgärd.

Annan åtgärd?

Man kan dammbinda genom ytskiktsbehandlinger. Hindra att väggar vittrar.

Hur ska man göra när man tar bort föroreningskällan?

Att använda högtrycksvätt för oljesanering:

Finns erfarenhet att det fortfarande finns kvar höga halter efteråt vid efterkontrollen.

Kan det bli fuktskador i byggnaden?

Att bila bort föroreningen:

Går ej att bila för djupt. Måste lämna en bit kvar för hållbarheten.

Vad är anledningen att ta bort föroreningen?

Viktigt att titta på föroreningen. Vilken risk att påverka omgivningen och hälsa. Kanske större risk om den tas bort och deponeras. Är föroreningen stabil, i gasfas eller kan den eventuellt lösas ut med kontakt vid vissa ämnen. Hälsoriskbaserad anledning.

T.ex. tjärbeläggning i byggnader, kommer man i kontakt med detta? Kan det vara kvar?

Oljeförorening kan behöva tas bort pga. att det är svårt att gjuta nytt ovanpå. Byggteknisk anledning.

Kan vara ägaren som ej vill ha förorening i sitt hus för det eventuellt känns obehagligt eller byggnaden ska ut till försäljning.

Om man lämnar kvar förorening, en miljöskuld, kan det bli en kostnadsfråga avseende omhändertagande m.m. vid en framtida rivning.

Viktigt att dokumentera ordentligt vad som lämnats och var. Det måste följa med byggnaden in i framtiden.

Gastät bottenplatta, finns det?

När man bygger mot markradon krävs att bottenplattan inte har sprickor och är mycket tjock, dubbelarmerad. Genomförda rör ska ha tätningsmuffar.

Frågeställning, är det inte större risk med sprickor vid ökad tjocklek?

Vid radonhaltig mark finns det efterföljning efteråt för att kontrollera att byggnaden inte får påverkan. Om det visar sig att det finns radonhalter i byggnaden efter åtgärd beror det oftast på ett byggmisstag. T.ex. missat tätningsmuffar runt rörgenomföringar eller för tunn platta med sprickor mm. Sprickor kan uppstå senare. Sättningar och att golvet torkar mm.

Epoxigolv kan vara gastätt.

Kan bli problem med fukt mot betongplattan. Material måste andas.

Ventilationsåtgärder - är det en långsiktig åtgärd?

Flera ansåg att det var en osäker lösning:

- Det kan komma någon i ett senare tillfälle när orsaken till installationen är glömd och stänga av ett aktivt ventilationssystem pga. olika orsaker.
- Om det byggs för undertryck/övertryck kan det vid normal användning av en bostad komma någon och borra genom skikten och installationen är ur bruk.
- Någon kanske glömmer att byta filter på ett ventilationssystem.

Ett exempel på problematiken;

Efter att en sanering vid en bensinstation avslutats installerades en aktiv golventilation. Senare var det strömavbrott i två dagar, när sedan systemet sattes igång igen exploderade den ansamlade gasen.

Hur ska man göra efterföljande kontroll?

Efter att saneringen är slutförd och byggnaden är uppförd. Vad händer i uppföljningsfasen om det påvisas för höga halter? Förorening kan komma med grundvattentransport från en annan markförorening.

Om man lämnar kvar föroreningar bör ett kontrollprogram upprättas och även inkludera luftprovtagning. Eventuellt årlig luftmätning. Skulle även behövas en riskkommunikationsplan. Det saknas i vår bransch. Det kan finnas en oro hos boende bara av vetskapen att det har varit förorenat. Det kan även visa sig att inte alla föroreningar som har funnits i marken har upptäckts och alltså lämnats kvar.

Ofta saknas regelbunden funktionskontroll av själva åtgärden.

Saknas värderingar av olika åtgärder.

Vid åtgärder – Arbetsmiljö.

Saneringsfirmor bör känna till föroreningsrisker och dess exponeringsvägar samt använda korrekt skyddsutrustning. Även dessa firmor lyder under arbetsmiljölagar.

Kan även finnas hälsorisker för oss som arbetar med undersökningar av byggnader mm.

En grupp som kan glömmas bort är arkeologer som inte blir informerade att deras utgravningsställe är förorenat.

Viktigt med information.

AKK tackar för idag och välkomnar till nästa telefonmöte i början på 2011.

Vid Pennan

Annelie Loberg, Norconsult